

Давател на доверливи услуги КИБС

Правила и услови

за користење на квалификувани доверливи услуги
(Квалификувани сертификати за електронски потписи, печати и временски жигови)

Последна промена: 01.04.2021, 0903-108/3 ([види ги архивираните верзии](#))

Историја на промени

Верзија	Датум	Автор	Промени
1.0	01.04.2021	Тело за управување со правилата и постапките на ДДУ	Првичен документ

1. Општи услови

Во овие Општи правила и услови се опишани главните правила и пракса кои ги следи КИБС и кои се наведени во следниве документи:

- Правила и постапки за издавање квалификувани сертификати за електронски потписи и електронски печати (CP/CPS);
- PKI Декларација (PDS) за квалификувани електронски потписи и квалификувани електронски печати;
- Правила и постапки на издавачот на временски жигови (TSA CP/CPS);
- Декларација на издавачот на временски жигови.

1.1. Со Правилата и постапките се регулира користењето на квалификувани сертификати за електронски потписи, електронски печати и услуги поврзани со временски жиг од страна на претплатниците и истите претставуваат правно обврзувачки договор меѓу претплатникот и КИБС.

1.2. Претплатникот мора да се запознае со Правилата и постапките и истите да ги прифати.

1.3. КИБС го задржува правото, според свое наоѓање, да ги менува и дополнува Правилата и постапките во секое време и без известување, доколку за тоа постои оправдана потреба. Тековната верзија и претходната верзија се објавени на <https://www.kibstrust.com/repository>.

1.4. Претплатникот може да аплицира за:

- 1.4.1. Квалификуван сертификат за квалификуван електронски потпис на физичко лице (издаден на QSCD).
- 1.4.2. Квалификуван сертификат за напреден електронски потпис на физичко лице (издаден без QSCD).
- 1.4.3. Квалификуван сертификат за квалификуван електронски потпис на физичко лице поврзано со правно лице (издаден на QSCD).
- 1.4.4. Квалификуван сертификат за напреден електронски потпис на физичко лице поврзано со правно лице (издаден без QSCD).
- 1.4.5. Квалификуван сертификат за квалификуван електронски печат на правно лице (издаден на QSCD).
- 1.4.6. Квалификуван сертификат за напреден електронски печат издаден на правно лице (издаден без QSCD).
- 1.4.7. Квалификувана услуга за издавање квалификувани временски жигови.

1.5. Верификација на идентитет и барање за издавање сертификат

1.5.1. Пред издавање на квалификуван сертификат, идентитетот на Претплатникот се верификува од страна на КИБС преку еден од следниве методи:

- со физичко присуство на претплатникот кој доставува прифатливи официјални документи за идентификација (член 24, став 1а од eIDAS Регулативата и член 11 од МК-eIDAS); или
- далечински, со квалификуван сертификат за електронски потпис или електронски печат (член 24 став 1в од eIDAS Регулативата и член 11 од МК-eIDAS); или
- еквивалентно на физичко присуство, далечинска проверка на идентитетот со употреба на метод кој овозможува сигурност еднаква на физичкото присуство (член 24, став 1 г од eIDAS Регулативата и член 31 од МК-eIDAS), или

1.5.2. Претплатникот/субјектот треба да го потпише и да го достави до РК/ЛРК на КИБС соодветниот образец за порачка и договор, како и доказ за идентитет и други потребни документи, како што е наведено во нарачката. Прифатливи документи за идентификација се: национална лична карта за жител на Република Северна Македонија, привремена лична карта за странски државјани со привремен престој во Република Северна Македонија, лична карта за странски државјани за државјани од земји што Владата на Република Северна Македонија ја прифаќа како легална патна исправа и пасош за сите граѓани. КИБС може да додели дел од целиот процес на верификација на идентитетот на трето лице.

- 1.6. Претплатникот на услугите за издавање квалификуван временски жиг може да биде физичко лице или физичко лице поврзано со правно лице, или правно лице, со склучување соодветен договор со КИБС.
- 1.7. За претплатниците, чиј идентитет е потврден преку методот на далечинска верификација на идентитетот, условите наведени во став [5.4](#) дополнително ќе се применуваат. Далечинската проверка на идентитетот е достапна и изводлива, само кога околностите за време на процесот на верификација на идентитетот се доволни за да се обезбеди точен доказ за идентитетот на претплатникот.
- 1.8. КИБС може да одбие да издаде сертификат, според свое наоѓање, доколку валидацијата на идентитетот со користење на некој од методите, наведени во став [1.5](#) не е успешен.
- 1.9. Претплатникот мора да го исполни процесот на издавање сертификат во рок од 30 дена од датумот на поднесување на нарачката за издавање квалификуван сертификат.
- 1.10. Претплатникот треба да биде правно подобен за да аплицира за квалификувана доверлива услуга.
- 1.11. Претплатникот се согласува да користи средство за креирање квалификуван потпис (QSCD), што ќе го обезбеди КИБС. QSCD може да биде локално или далечинско. Претплатникот е единствено одговорен за правилна употреба на QSCD.
- 1.12. Претплатникот може да побара сертификатот да не се објави во Јавниот директориум на издадени сертификати на КИБС.
- 1.13. Претплатникот е одговорен за плаќање на сите давачки за понудената доверлива услуга, како и за секој надомест што произлегува од неправилната употреба на сертификатот.
- 1.14. КИБС како QTSP гарантира почитување на принципот на еднаквост и заштита од дискриминација при остварување на човековите права и слободи¹.
- 1.15. КИБС има право да ги менува и дополнува овие Правила и услови во секое време, доколку има оправдана потреба за такви измени и дополнувања, односно кога е задолжително според регулаторните барања. Измените и дополнувањата на Правилата и условите, заедно со датумот на стапување во сила се објавуваат 30 дена пред стапувањето во сила. Сите претходни верзии се објавени на: <https://www.kibstrust.com/repository>.

2. Прифаќање на сертификати за електронски потпис или печат, типови сертификати

- 2.1. Во време на поднесување на образецот за Порачка и договор за сертификат, претплатникот треба да потврди дека е запознаен со Правилата и условите и дека ги прифаќа истите.
Следниве настани претставуваат прифаќање на квалификуван електронски потпис и на квалификуван електронски печат:
 - Генерирање сертификат претставува прифаќање на сертификатот од страна на претплатникот;
 - Доколку претплатникот не направи забелешка на сертификатот или на неговата содржина во рок од 24 часа по неговото преземање, тоа претставува прифаќање на сертификатот.
- 2.2. Доколку се обновува сертификат со нов пар клучеви (re-key), претплатникот треба да потврди дека ги прочитал Правилата и условите и дека се согласува со нив.

¹ Закон за спречување и заштита од дискриминација

2.3. Вид и намена на сертификати, постапка за сертификација:

Вид на сертификат	Намена	Применета и објавена политика за сертификација
Квалификувани електронски потписи во согласност со МК-eIDAS и eIDAS.	Податоци во електронска форма кои се приложени или логички поврзани кон други податоци во електронска форма и кои потписникот ги користи за потпишување.	CP/CPS на КИБС за квалификувани сертификати за електронски потписи и квалификувани електронски печати, се објавени на: https://www.kibstrust.com/repository Во согласност со: ETSI EN 319 411-2 Policy: QCP-n-qscd
Квалификувани електронски печати во согласност со МК-eIDAS и eIDAS.	Податоци во електронска форма кои се приложени или логички поврзани кон други податоци во електронска форма за верификација ⁵ на нивното потекло и интегритет.	CP/CPS на КИБС за квалификувани сертификати за електронски потписи и квалификувани електронски печати, се објавени на: https://www.kibstrust.com/repository Во согласност со: ETSI EN 319 411-2 Policy: QCP-l-qscd

Квалификуваните сертификати може да бидат со долготрајна или со краткотрајна важност. Сертификатите со долготрајна важност се валидни од 1 до 3 години, додека пак тие со краткотрајна важност се валидни од 1 до 72 часа и може да се употребат за една трансакција.

3. Забрана за користење

- 3.1. Сертификатите на претплатникот не може да се користат надвор од границите и контекстот наведен во CP/CPS на КИБС за квалификувани сертификати за електронски потписи и печати или за незаконски цели, или спротивно на јавниот интерес, или на друг начин кога постои веројатност дека ќе го нарушат деловното работење или угледот на КИБС. Индикативно, употребата на сертификати е забранета за која било од следниве цели:
 - 3.1.1. Незаконски активности (вклучувајќи сајбер-напади и обиди за злоупотреба на сертификатот).
 - 3.1.2. Издавање нови сертификати и информации во врска со валидноста на сертификатот.
 - 3.1.3. Овозможување на други лица да го користат приватниот клуч на претплатникот.
 - 3.1.4. Овозможување сертификатот издаден за електронско потпишување да се користи на автоматизиран начин.
 - 3.1.5. Користење на сертификатот издаден за електронско потпишување документи кое може да доведе до несакани последици (вклучително и потпишување на таквите документи за потреби на тестирање).
- 3.2. Услугите за временски жиг треба да се користат во рамките на ограничувањата и контекстот наведен во Правилата и постапките за издавање квалификувани сертификати на TSA. Секоја незаконска употреба надвор од тие граници се забранува.

4. Ограничување за употреба и чување

- 4.1. Ограничување на употреба и чување на квалификувани сертификати, електронски потписи и печати
 - 4.1.1. Информациите во сертификатите се точни. Нема грешки или суштинско погрешно претставување на фактите во сертификатот што се познати или што потекнуваат од субјектите кои ја одобруваат апликацијата за сертификат или издаваат сертификат.
 - 4.1.2. Сертификатот станува валиден на датумот наведен во сертификатот. Валидноста на сертификатот истекува на датумот наведен во сертификатот или на датумот и во времето кога е поништен сертификатот.

- 4.1.3. Ревизорските записи се чуваат локално во период од најмалку 2 (два) месеци. Физичките или дигиталните архивски записи во врска со барањата за сертификат, информациите за регистрација и поништување се чуваат во период од најмалку 10 (десет) години по истекот на соодветниот сертификат.
- 4.2. Ограничување за употреба на временски жигови
- 4.2.1. Временските жигови стануваат валидни од датумот наведен во нив. Валидноста на временскиот жиг истекува на датумот на истекот, наведен во временскиот жиг или ако се поништи сертификатот за единицата на временски жиг (TSU). КИБС TSA гарантира дека приватните клучеви за потпишување на единицата на временски жигови не се користат по завршување на нивниот животен циклус. Особено, воспоставени се оперативни и технички процедури за да се осигура дека ќе се воведат нов клуч кога периодот за употреба на клучот за единицата на временски жиг ќе истече и дека приватните клучеви од единицата на временски жиг или некој дел, вклучувајќи ги и сите копии се уништени, така што приватниот клучот не може да се обнови. Системот за генерирање токени за временски жиг (TST) ќе го отфрли секој обид за издавање TST, доколку приватниот клуч за потпишување е истечен или ако истече периодот на употреба на приватниот клуч за потпишување.
- 4.2.2. КИБС има воспоставено технички процедури за да се осигура дека токени за временски жиг се издаваат безбедно и го вклучуваат точното време. Издавачот на временски жиг КИБС гарантира дека неговото време е синхронизирано со UTC во рамките на декларираната точност со повеќе независни извори на време. TST се издаваат со точност од \pm една (1) секунда. КИБС спроведува безбедносни контроли спречувајќи неовластено работење, насочено кон калибрирање на TSA времето. КИБС ја следи синхронизацијата за истата да се одржи кога ќе се случи престапна секунда.
- 4.2.3. Локалните сервери кои обезбедуваат мрежен протокол за време (NTP) со GPS извор на податоци за времето и атомски часовник од рубидиум се користат како референци за мрежниот протокол за време. Следењето на синхронизацијата на часовниците се врши преку споредба на изворите на податоци за времето. Информацијата за излегување од синхронизација на часовниците се објавува во медиумите.
- 4.2.4. Сертификатите за временскиот жиг важат шест (6) години. Дневниците и записите за временскиот жиг се чуваат десет (10) години по истекот на сертификатот за единицата на временски жиг.

5. Права и обврски на претплатникот – Обештетување

- 5.1. Претплатникот има право да поднесе барање за издавање сертификат или да побара временски жиг, прифаќајќи ги сегашните Правила и услови и треба да се придржува кон барањата предвидени во CP/CPS на КИБС за квалификувани сертификати за електронски потписи и во CP/CPS на Издавачот на временски жиг.
- 5.2. Претплатникот и/или субјектот на квалификуваните електронски потписи или печати е должен:
- 5.2.1. Да биде единствено одговорен за одржување на неговиот приватен клуч.
- 5.2.2. Да биде единствено и целосно одговорен за сите последици од користењето на неговите сертификати за време и по истекување на важноста на сертификатот.
- 5.2.3. Да биде единствено одговорен за секоја штета предизвикана поради неизвршување или неправилно извршување на своите обврски, наведени во овие Правила и услови и/или законите на Република Северна Македонија.
- 5.2.4. Да биде свесен дека електронските потписи или електронските печати, дадени врз основа на истечени или поништени сертификати се неважечки.
- 5.2.5. Да достави точни, вистинити и целосни информации во врска со издавањето на сертификатот.
- 5.2.6. Да ги достави до КИБС потребните документи за идентификација, како што е наведено во образецот за Порачка и договор за издавање сертификат, како и да ги следи чекорите кои ги посочува КИБС за извршување на процесот на регистрација.
- 5.2.7. Да не продолжува со постапката за издавање сертификат, доколку претплатникот не е законски квалификуван да го стори тоа.

- 5.2.8. Да обезбеди дека приватниот клуч на претплатникот се користи под негова контрола и да биде внимателен за да се избегне неовластена употреба на истиот.
 - 5.2.9. Да биде одговорен за тајноста на приватниот клуч што се наоѓа на локалното QSCD, како и за податоците за автентикација при пристап кон приватните клучеви (корисничко име, лозинка, OTP) што се наоѓаат на далечинското QSCD.
 - 5.2.10. Да биде одговорен за правилната употреба на мобилниот уред на кој е инсталирана апликацијата за генерирање OTP за да се креира и користи квалификуван сертификат што се наоѓа на далечинско QSCD. Доколку претплатникот го загуби или го уништи или пак не е во можност да го употреби квалификуваниот сертификат поради некоја друга причина што е надвор од контролата на КИБС, претплатникот треба да го контактира директно КИБС за да побара поништување на неговиот сертификат.
 - 5.2.11. Да го користи неговиот приватен клуч и сертификат во согласност со овие Правила и услови, вклучувајќи ги применливите договори, утврдени во дел [9](#) и законите на Република Северна Македонија.
 - 5.2.12. Да го извести КИБС за точните информации во разумно време, во случај на промена на неговите лични податоци или деталите за правното лице и/или за претставникот на правното лице или за секоја друга неточност во содржината на сертификатот.
 - 5.2.13. Веднаш да го информира КИБС за можноста на неовластено користење на неговиот приватен клуч или, доколку неговиот приватен клуч е загубен, украден, потенцијално компромитиран или, доколку ја изгубил контролата над неговиот клуч поради компромитирање на податоците за автентикација (на пример, ПИН, ПУК, корисничко име, лозинка, OTP) или други причини, и веднаш да го поништи неговиот сертификат.
 - 5.2.14. Да извести за секоја промена на информации доставени во текот на барањето на сертификат или за промена во доставените придружни документи.
 - 5.2.15. Веднаш да побара поништување на сертификатот, доколку претходно воспоставените односи со лицето, субјект на сертификацијата прекинале или престанале да постојат.
 - 5.2.16. Да биде одговорен за ставање временски жиг при потпишување со својот квалификуван сертификат.
 - 5.2.17. Да не продолжи да го користи приватниот клуч, доколку сертификатот е поништен или ИС е компромитиран.
- 5.3. Претплатникот на услугата за временски жиг треба:
- 5.3.1. Да користи услуга за временски жиг во согласност со CP/CPS на Издавачот на временски жигови КИБС и овие Правила и услови.
 - 5.3.2. Да направи барање за временски жиг само со софтвер и метод одобрен од КИБС.
 - 5.3.3. Да ги информира крајните корисници на временските жигови за применливите правила. Претплатниците треба да ја штитат тајноста на податоците потребни за пристап до системот за издавање временски жиг и да не ги пренесуваат или откриваат на трети лица.
 - 5.3.4. Да ги верификува потписите креирани од КИБС TSA на TST (верификација дали TSA потписот на TST е валиден и верификација на TSA сертификатот).
 - 5.3.5. Да користи безбедни криптографски функции за барањата за временски жигови.
 - 5.3.6. Да биде свесен дека истечените временски жигови се неважечки.
- 5.4. Следниве правила дополнително се однесуваат на претплатникот, чиј идентитет е верификуван со користење на метод на далечинска верификација на идентитетот:
- 5.4.1. Претплатникот треба да ги следи инструкциите точно според дадената документација на КИБС или овластениот вработен кој го спроведува процесот на валидација.
 - 5.4.2. Претплатникот треба да презентира документ/и за идентификација во добра состојба до онаа мера до која може да се потврди нивната автентичност.
 - 5.4.3. На почетокот од далечинското препознавање и пред започнување со процесот на верификација, претплатникот мора да обезбеди негова експлицитна согласност во однос на употребата, евидентирањето и складирањето на процесот на далечинска верификација на идентитетот, фотографирањето на лицето на претплатникот, методот на верификација кој овозможува сигурност еднаква на физичко присуство, документите за идентификација и, евентуално друг потребен материјал.

- 5.4.4. Доколку во процесот на далечинска верификација на идентитетот се појави трето лице, освен претплатникот/субјектот, сесијата ќе се прекине, сите снимени податоци ќе се избришат и процесот ќе се повтори, под услов да не се појават трети лица.
- 5.4.5. Системот за далечинска автентикација на КИБС или овластениот вработен веднаш ќе го прекине процесот на далечинска верификација на идентитетот:
- Кога документот за идентификација не е соодветен или предизвикува сомнеж во врска со автентичноста и сигурноста; или
 - Кога претплатникот несоодветно се однесува кон автоматскиот процес за далечинска автентикација или кон овластениот вработен на КИБС, или постојат индикации дека претплатникот е под притисок, има психолошко или ментално нарушување или злоупотребува супстанции. Во овие случаи, процесот не може да се повтори и претплатникот мора да избере еден од другите методи на верификација на идентитетот, наведен во став [1.5](#).
- 5.4.6. Претплатникот треба да достави до КИБС согласност во која детално ќе ги наведе своите лични информации и неговата намера да продолжи со издавањето квалификуван сертификат.
- 5.5. До онаа мера до која е дозволено со применливиот закон, претплатниците треба да го обесштетат КИБС за:
- 5.5.1. Лажно и погрешно прикажување на факт од страна на претплатникот во образецот за нарачка и договор за издавање сертификат.
- 5.5.2. Пропуст на претплатникот да наведе материјален факт во образецот за нарачка и договор, доколку погрешното прикажување или пропуст е направено поради небрежност или со намера да измами некоја страна.
- 5.5.3. Неуспех на претплатникот да го заштити својот приватни клуч, да користи сигурен систем или на друг начин да преземе мерки на претпазливост за да се спречи компромитирање, губење, откривање, модификација или неовластена употреба на приватниот клуч на претплатникот.
- 5.5.4. Користење име од страна на претплатникот што ги прекршува правата на интелектуална сопственост на трето лице.

6. Права на КИБС

Без оглед на Дел 8, КИБС треба да ги обезбеди услугите во согласност со CP/CPS за квалификувани електронски потписи и електронски печати, CP/CPS на Издавачот на временски жиг КИБС, како и со соодветното законодавство.

7. Обврски на засегнатите страни за проверка на статусот на сертификатот

- 7.1. Засегнатата страна ги проучува ризиците и одговорностите поврзани со прифаќањето на сертификатот. Ризиците и одговорностите се наведени во релевантните CP/CPS. Засегнатата страна потврдува дека има пристап до доволно информации за да може да донесе одлука за степенот до кој ќе избере да се потпре на информациите наведени во квалификуваниот сертификат. **ЗАСЕГНАТА СТРАНА Е ОДГОВОРНА ЗА ОДЛУКАТА ДАЛИ ДА СЕ ПОТПРЕ ИЛИ НЕ НА ИНФОРМАЦИИТЕ СОДРЖАНИ ВО КВАЛИФИКУВАНИОТ СЕРТИФИКАТ.**
- 7.2. Засегнатата страна потврдува и се согласува дека нејзиното користење на складиштето на КИБС и нејзиното потпирање на квалификуваниот сертификат ќе биде регулирано со применливите CP/CPS кои може одвреме навреме да се менуваат. Применливите CP/CPS се објавени на интернет, во складиштето на веб-страницата <https://www.kibstrust.com/repository> и се достапни преку е-пошта со испраќање на барање на: helpdesk@kibstrust.com. Најновите и претходните верзии на CP/CPS, исто така, се објавени во складиштето на КИБС на страницата <https://www.kibstrust.com/repository>.
- 7.3. Доколку не се приложени доволно докази кон сертификатот за електронски потпис или електронски печат во врска со валидноста на сертификатот, засегнатата страна ја потврдува валидноста или поништувањето на квалификуваниот сертификат со користење информации за тековниот статус за поништување, врз база на услугите за валидација на сертификатот понудени од КИБС, креиран со

приватен клуч којшто соодветствува на јавниот клуч содржан во квалификуваниот сертификат, врз основа на услугите за проверка на сертификати кои ги нуди КИБС во периодот на користење на сертификатот или со ставање на квалификуван електронски потпис или квалификуван електронски печат. Методот со кој може да се провери статусот на сертификатот е со проверка на последниот регистар на поништени сертификати од Издавачот на сертификати кој го издал сертификатот на кој тој/таа сака да се потпре.

- 7.4. Засегнатата страна треба да ги земе предвид сите ограничувања наведени во кој било сертификат, издаден од КИБС и да обезбеди дека трансакцијата што треба да се прифати е во согласност со соодветните CP/CPS.
 - 7.4.1. Квалификувани сертификати се користат само до онаа мера до која употребата е во согласност со важечкиот закон. Квалификуваните сертификати не се дизајнирани, наменети или одобрени за употреба или препродажба како контролна опрема во опасни околности или за употреба што бара безбедно извршување, како што е работење на нуклеарни постројки, воздухопловни навигациски системи или системи за комуникација, системи за контрола на воздушниот сообраќај или системи за контрола на оружје, каде што дефект може да доведе директно до смрт, лична повреда или сериозно оштетување на животната средина.
 - 7.4.2. Временските жигови се користат само до онаа мера до која употребата е во согласност со важечкиот закон. Треба да се земат предвид сите ограничувања на употребата на временски жигови наведени од CP/CPS на КИБС. Претплатниците и засегнатите страни треба да ги проверат потписите креирани од КИБС TSA на TST. Ако верификацијата се случи по завршувањето на периодот на важење на сертификатот, тие треба да го следат упатството означено во Анекс Г на ETSI EN 319 421.
- 7.5. КИБС обезбедува достапност на услугите за статусот на сертификатот 24 часа на ден, 7 дена во неделата со севкупна достапност од минимум 99% годишно, со планиран прекин што не надминува 0,4% годишно.
- 7.6. Засегнатата страна ја потврдува валидноста на сертификатот со проверка на валидноста на истиот користејќи информации од услугите за проверка OCSP и CRL достапни преку линковите дадени во сертификатот. Услугата OCSP е достапна преку HTTP протокол и е јавно достапна на <http://ocsp2.kibstrust.com/>.
- 7.7. Од засегнатите страни се очекува да го користат регистарот на даватели на квалификувани доверливи услуги на Министерството за информатичко општество и администрација во Република Северна Македонија за да утврдат дали електронскиот потпис, печат или временски жиг се квалификувани.

8. Ограничена гаранција и одрекување/ограничување на одговорност

- 8.1. КИБС е одговорен за извршувањето на своите доверливи услуги, како што е наведено во неговите CP/CPS, за употреба на квалификувани електронски потписи и печати и во CP/CPS на Издавачот на временски жиг КИБС.
- 8.2. КИБС гарантира дека има договори за задолжително осигурување што ги покриваат сите доверливи услуги на КИБС за да обезбедат надомест на штета предизвикана од прекршување на обврските на КИБС.
- 8.3. КИБС ги информира сите претплатници и субјекти пред да ја прекине услугата на издавање на сертификати и ја одржува документацијата поврзана со прекинатата услуга на издавање на сертификати и потребните информации во согласност со процесот утврден во CP/CPS.
- 8.4. КИБС не е одговорен за:
 - 8.4.1. тајноста на приватните клучеви на претплатникот и субјектот кога се наоѓаат на локално QSCD, или за можна загуба или оштетување на локалното QSCD.

- 8.4.2. тајноста на податоците за пристап до приватни клучеви (корисничко име, лозинка, OTP) кога се наоѓаат на далечинско QSCD, за можно губење или оштетување на мобилниот уред што се користи за OTP генерирање.
 - 8.4.3. неправилната употреба на сертификат од страна на претплатникот / субјектот или каква било злоупотреба на сертификатот или несоодветна проверка на сертификатот или за погрешни одлуки на претплатникот / субјектот или засегнатата страна или какви било последици поради грешка или пропуст од страна на претплатникот / субјектот или грешка или пропуст при проверките на валидноста на сертификатот.
 - 8.4.4. фалсификуван електронски потпис или електронски печат на документ, индикативно поради украден или компромитиран приватен клуч или QSCD, или на друг начин.
 - 8.4.5. загубата, неправилното складирање или неправилната употреба на алатки за временски жигови.
 - 8.4.6. неисполнувањето на своите обврски, доколку таквото неисполнување се должи на грешки или безбедносни проблеми на надзорниот орган, регистарот на доверлива листа на даватели на квалификувани доверливи услуги на Министерството за информатичко општество и администрација во Република Северна Македонија или кој било друг јавен орган.
 - 8.4.7. работата на софтверот или другите апликации обезбедени од трети лица кои не се поврзани со КИБС.
 - 8.4.8. неисполнувањето на обврските, доколку таквото неисполнување се должи на настан на виша сила.
- 8.5. Како што е наведено во соодветните CP/CPS, КИБС дава ограничени гаранции и ги одрекува сите други гаранции, вклучително и гаранциите за соодветност за пласирање на пазарот или соодветност за одредена намена, ја ограничува одговорноста и ја исклучува целата одговорност, освен во случај на намерно несоодветно однесување или груба небрежност, за каква било загуба на добивка, загуба на податоци или други индиректни, последователни или казнени штети што произлегуваат од или во врска со користењето, испораката, лиценцирањето, извршувањето, неизвршувањето или компромитирањето на сертификати за електронски потписи, електронски печати, временски жигови или кои било други трансакции или услуги што се нудат или се разгледуваат овде, дури и ако КИБС е известен за можноста од настанување на такви штети. Вкупната одговорност на КИБС кон сите страни (вклучувајќи ве и Вас), во никој случај нема да ја надмине соодветната граница на одговорност за таквиот квалификуван сертификат наведен подолу:
- 8.5.1. комбинираната вкупна одговорност на КИБС кон кое било и сите лица во врска со определен квалификуван сертификат е ограничена на износ што не надминува петстотини (500) евра по сертификат и вкупни максимални побарувања од педесет илјади (50.000) евра за квалификувана услуга, без оглед на природата на одговорност и видот, износот или степенот на претрпената штета. Ограничувањата на одговорноста предвидени во овој став се исти без оглед на бројот на сертификати за квалификувани потписи / печати, трансакции или побарувања во врска со таквиот сертификат.
 - 8.5.2. комбинираната вкупна одговорност на КИБС кон кое било и сите лица во врска со услугите на временски жигови ќе биде ограничена на износ што не го надминува оној од соодветниот договор (припејд или постпејд) за услугата за временски жиг, кој ќе се пресметува пропорционално и вкупни максимални побарувања од педесет илјади (50.000,00) евра, без оглед на природата на одговорност и видот, износот или степенот на претрпената штета. Ограничувањата на одговорноста предвидени во овој став се исти, без оглед на бројот на временски жигови или побарувања во врска со таквиот временски жиг.
- Ограничувањата на одговорноста, предвидени овде, ќе се применуваат до максимално дозволеният степен според важечкиот закон на важечката јурисдикција.
- 8.6. Претплатниците, субјектите и засегнатите страни се известуваат за можноста за кражба или друга форма на компромитирање на приватен клуч што одговара на јавен клуч, содржан во квалификуваниот сертификат, што може или не може да се открие, и за можноста за употреба на украден или компромитиран клуч за да се фалсификува квалификуван електронски потпис или квалификуван електронски печат на документ.

- 8.7. КИБС може да го прекине процесот на валидација, доколку се утврди или се сомнева дека неточна или лажна информација е обезбедена од претплатникот или ако проверката на идентитетот на претплатникот не е успешна. Без оглед на став 8.5, КИБС не е одговорен на кој било начин за автентичноста или веродостојноста на документите за идентификација доставени од претплатникот, ниту за каква било штета што може да му биде предизвикана на претплатникот или на другите лица.
- 8.8. Со ова се известува претплатникот / субјектот дека, во зависност од одлуката на претплатникот / субјектот, КИБС може да ги користи следниве идентификатори во рамките на сертификатот:
- Идентификациски број од националниот трговски регистар;
 - Единствен идентификатор.

Еден од горенаведените идентификатори може да се види во електронскиот потпис на претплатникот/субјектот. КИБС не е одговорен за каква било употреба од трети лица во врска со верификацијата или идентификацијата на идентитетот на претплатникот/субјектот или други нивни употреби.

9. Применливи договори, политики, CP, CPS

Релевантни договори, политики и изјави за практики во врска со сегашните Правила и услови:

- 9.1. CP/CPS на КИБС за квалификувани сертификати за електронски потписи и електронски печати.
- 9.2. Профили на сертификати и OSCP за квалификувани електронски потписи и квалификувани електронски печати, и конкретно:
- Политика за ЕУ квалификувани сертификати издадени на физички лица (OID 0.4.0.194112.1.0), **QCP-n**.
 - Политика за ЕУ квалификувани сертификати издадени на правни лица за квалификуван сертификат издаден на правно лице (OID 0.4.0.194112.1.1), **QCP-I**.
 - Политика за ЕУ квалификуван сертификат издаден на физичко лице каде приватниот клуч и поврзаниот сертификат се наоѓаат на QSCD (OID 0.4.0.194112.1.2), **QCP-n-QSCD**.
 - Политика за ЕУ квалификуван сертификат издаден на правно лице каде приватниот клуч и поврзаниот сертификат се наоѓаат на QSCD (OID 0.4.0.194112.1.3), **QCP-I-QSCD**.
- 9.3. CP/CPS на КИБС Издавач на временски жиг.
- 9.4. Политика за приватност на КИБС.
- 9.5. Тековните верзии на сите горенаведени документи се јавно достапни во складиштето на КИБС <https://www.kibstrust.com/repository>.

10. Политика за приватност и доверливост

- 10.1. КИБС ги обработува личните податоци според Политиката за приватност достапна во складиштето на КИБС <https://www.kibstrust.com/repository> и според сите законски акти на Република Северна Македонија.
- 10.2. Сите информации кои станале познати при обезбедувањето на услугите и кои не се наменети за објавување (на пр. информации кои му биле познати на КИБС како резултат на работењето и обезбедувањето на доверливите услуги) се доверливи. Претплатникот има право да добие информации од КИБС за него/неа во согласност со законот.
- 10.3. КИБС ги заштитува доверливите информации и информациите наменети за внатрешна употреба од нивно компромитирање и се воздржува од нивно откривање на трети страни со спроведување различни безбедносни контроли.
- 10.4. Во согласност со релевантните закони и законски акти, КИБС има право да ги открие информациите за претплатникот или субјектот на трета страна која има право да ги добие таквите информации и под услов откривањето да е законско, во согласност со националните прописи и прописите на ЕУ за заштита на податоци.

10.5. Покрај тоа, статистичките податоци за услугите на КИБС кои не се персонализирани, исто така, се сметаат за јавни информации. КИБС може да објавува статистички податоци за своите услуги кои не се персонализирани.

11. Достапност за лица со посебни потреби

Издавањето квалификувани сертификати за електронски потписи и електронски печати вклучува процеси на правење онлајн образец за нарачка и договор, идентификација лице-в-лице од страна на вработен во РК/ЛРК или далечинска идентификација.

Поднесувањето нарачка преку интернет е достапно за лица со посебни потреби, доколку нивните работни станици, користените оперативни системи и апликативен софтвер се прилагодени за потребите на лицата со посебни потреби.

Доколку извршување на нарачката онлајн не е можно, лицата со посебни потреби можат да дојдат во просториите на РК / ЛРК на КИБС. Пристапот до канцеларијата на РК / ЛРК на КИБС е без бариери. Информациите за непречен пристап до ЛРК и овластените субјекти на трети страни се јасно прикажани на веб-страницата <https://www.kibstrust.com>. Покрај тоа, КИБС на барање на клиентот нуди услуга за помош дома за подготовка на нарачката и препознавање лице-в-лице од страна на свои вработени или вработени во овластени субјекти на трети страни.

Исто така, за лицата со посебни потреби кога истите ќе пристигнат во РК, ЛРК или просториите на овластените субјекти на трети страни, нарачката може да биде подготвена од страна на вработени на КИБС, ЛРК или овластени субјекти на трети страни. Во овој случај, лицата со посебни потреби пожелно е да бидат придружени од лица кои ги разбираат потребите и стекнале доверба од лицето со посебни потреби за да го забрзаат процесот на издавање сертификат.

Употребата на издадени квалификувани сертификати за лица со посебни потреби зависи од тоа како нивните работни станици, оперативни системи и апликативен софтвер се прилагодени на нивните посебни потреби.

12. Политика за поврат на средства

КИБС прави напори да обезбеди највисок степен на квалитет на своите услуги. Сепак:

12.1. Во случај кога продажбата на сертификат се извршува преку интернет или телефонски повик, претплатникот има право, според Законот за заштита на потрошувачите, член 89, изменет и дополнет, да се повлече од продажниот договор без да наведе причини во рамките на ексклузивен рок од четиринаесет (14) календарски дена од датумот на купување. Остварувањето на ова право претплатникот го прави во писмена форма до КИБС, со испраќање на е-порака на helpdesk@kibstrust.com

12.2. Претплатникот во рок од пет (5) дена од денот на активирањето на сертификатот, може да поднесе рекламација за сертификатот или за локалното QSCD во случај на невалидно функционирање, едноставно предизвикано поради фабричка грешка, поради што сертификатот или локалното QSCD не соодветствуваат на описот, намената и употребата што се декларирани и објавени од страна на КИБС.

КИБС нема да прифати никакви побарувања за дефекти на сертификатот и штети предизвикани по вина или дејствија на претплатникот.

12.3. Претплатникот има право да се повлече од онлајн подготвениот образец за нарачка и договор пред активирањето на сертификатот. Доколку претплатникот не се појави или не достави соодветна документација во рок од 30 (триесет) дена од својата нарачка и договор за квалификуван сертификат за електронски потпис или печат во/до РК/ЛРК на давателот на доверливи услуги, образецот за нарачката и договор ќе биде автоматски отфрлен од системот. Во овој случај, доколку претплатникот веќе го уплатил сертификатот за електронски потпис или печат, КИБС нема да ја врати уплатата, туку ќе го поврзе ова плаќање со нова постапка за купување сертификат за време на тековната фискална година.

12.4. КИБС постапува со враќањето средства од случај до случај. Во ретки случаи, КИБС може да изврши рефундирање на претплатникот. Остварувањето на ова право, претплатникот го прави во писмена форма со испраќање електронска порака до КИБС на helpdesk@kibstrust.com.

13. Применлив закон, жалби и механизам за решавање на спорови

13.1. Сите спорови во врска со доверливите услуги кои се обезбедуваат во согласност со овие Правила се регулираат во секој поглед и се толкуваат во согласност со законите на Република Северна Македонија со исклучок на нејзините прописи за судир на закони, како и на Европската Унија.

13.2. До онаа мера која е дозволена со закон, пред да може да се употреби било каков механизам за решавање спорови во поглед на одреден спор којшто се однесува на кој било аспект на доверливите услуги на КИБС, претплатникот или која било друга страна во спорот мора да ги извести КИБС и сите други страни инволвирани во спорот за сите евентуални побарувања или жалби најдоцна во рок од триесет (30) календарски дена по откривањето на основата за побарувањето, освен ако не е поинаку предвидено со закон. Доколку спорот не биде решен во рок од шеесет (60) дена по првичното известување, страната може да побара правно решавање. Сите страни се согласни дека судовите на Република Северна Македонија ќе бидат исклучиво надлежни за сослушување и решавање на кој било спор во врска со толкувањето и спроведувањето на овие Правила и обезбедувањето на услугите на КИБС.

13.3. Претплатникот или која било друга страна може да го поднесе своето побарување или жалба на следнава адреса за е-пошта: helpdesk@kibstrust.com.

13.4. Сите барања за спор треба да се испратат на контактот за информации наведен во овие Правила и услови.

14. КИБС и лиценци за складирање, заштитни марки и ревизија

14.1. КИБС е давател на квалификувани доверливи услуги чиј статус на давател на квалификувана услуга му е доделен од страна на надзорно тело, по поднесувањето на извештај за оценување на сообразноста од страна на акредитирано тело за оценување на сообразноста.

14.2. Доверливите услуги на КИБС за квалификувани електронски потписи и квалификувани електронски печати се регистрирани во доверливата листа на даватели на квалификувани доверливи услуги на Министерството за информатичко општество и администрација во Република Северна Македонија. Предуслов за таквата регистрација е усогласеност со применливите прописи и стандарди.

14.3. Телото за оценување на сообразноста е акредитирано во согласност со Регулативата (ЕЗ) бр. 765/2008 како надлежно за оценување на сообразноста на давателот на квалификувани доверливи услуги и на квалификуваните доверливи услуги кои тој ги обезбедува.

14.4. Шема за акредитација во обем: ISO / IEC 17065 + ETSI EN 319 403 + eIDAS Art.3.18.

14.5. Заклучоците од ревизијата или сертификатите кои се базираат на резултатите од ревизија на оценувањето на сообразноста, извршено во согласност со Регулативата eIDAS, како и соодветните закони и стандарди се објавени во складиштето на КИБС на страницата <https://www.kibstrust.com/repository>.

15. Контакт информации

15.1. Давател на квалификувани доверливи услуги

КИБС АД

бул. "Кузман Јосифовски Питу" 1,
+389 2 5513 444, +389 2 3297 444

helpdesk@kibstrust.com

<https://www.kibstrust.com>

1000 Скопје, Република Северна Македонија
(понеделник - петок 8.30 - 16.00 централно европско време)

- 15.2. Барањата за поништување сертификати се примаат од 08.30 до 16.00 (UTC +1) 8/5 лично во РК, или преку е-порака на revoke@kibstrust.com.
- 15.3. Информациите на веб-страницата и контакт податоците за услужниот веб-портал се достапни на <https://www.kibstrust.com>.

16. Важност на Правилата и условите

- 16.1. Овие Правила и услови се утврдени во англиска и македонска верзија. Во случај на какви било несогласувања помеѓу овие верзии, македонската верзија ќе преовлада.
- 16.2. Доколку се утврди дека која било одредба од овие Правила и услови, или нејзината примена е невалидна или неприменлива поради која било причина и во која било мера, останатите одредби (како и примената на невалидната или неприменливата одредба на други лица или околности) нема да бидат засегнати од таквото откривање на невалидност или неприменливост, и ќе се толкуваат на начин на којшто разумно ќе се спроведе намерата на страните.

17. Дефиниции и кратенки

Поим/кратенка	Дефиниција
Издавач на сертификати (ИС)	Дел од компанијата КИБС одговорен за издавање и верификување сертификати и листи на поништени сертификати со својот електронски потпис.
Сертификат	Јавен клуч заедно со дополнителни информации, наведени во профилот на сертификатот, чиешто фалсификување е оневозможено преку шифрирање со користење на приватниот клуч на издавачот на сертификатот кој го издал .
Политика за сертификати (СП)	Именуван пакет правила што укажува на применливост на сертификат за одредена заедница и / или класа на примена со заеднички безбедносни барања.
Правила за издавање квалификувани сертификати (CPS)	Правила за постапките што ги користи издавачот на сертификати при издавање, управување, поништување и обновување сертификат или обновување сертификат со нов пар клучеви.
Регистар на поништени сертификати (CRL)	Потпишана листа каде е наведена групата на сертификати што се поништени од издавачот на сертификати.
Координирано универзално време (UTC)	Временска скала која се заснова на секунда, како што е дефинирано во ITU-R Препораката TF.460-5.
eIDAS Регулатива	Регулатива (ЕУ) бр. 910/2014 на Европскиот Парламент и на Советот од 23 јули 2014 година за електронска идентификација и доверливи услуги за електронски трансакции на внатрешниот пазар и за укинување на Директивата 1999/93/ЕЗ.
Верификација / валидација на идентитет	Единствена идентификација на лице преку проверка на неговиот/нејзиниот наведен идентитет.
Локална регистрациона канцеларија (ЛРК)	Субјект што врши идентификација и валидација на претплатници и субјекти и првично испитување на нивните соодветни документи за издавање, обновување клучеви и поништување сертификати.
Сертификат со долготрајна важност	Квалификуван сертификат кој е валиден 1 до 3 години.
МК-eIDAS	Закон за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги, (Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 101/19....215/19).
КИБС	КИБС А.Д. Скопје
ОCSP	Протокол за електронско добивање статус на сертификат.
OID	Идентификатор кој се користи за еднозначно именување на одреден објект.
PIN код	Активациски код за Квалификувани сертификати за електронски потписи и електронски печати.
Приватен клуч	Клуч од парот клучеви за кој се претпоставува дека се чува во тајност од страна на сопственикот на парот клучеви, а кој се користи за креирање електронски потписи и/или за дешифрирање на електронски записи или датотеки кои биле шифрирани со соодветниот јавен клуч.

Јавен клуч	Клуч од парот клучеви кој може јавно да бидат објавен од страна на сопственикот на соодветниот приватен клуч кој се користи од засегнатите страни за потврда на електронските потписи, креирани со помош на соодветниот приватен клуч на сопственикот и/или за шифрирање пораки кои можат да бидат дешифрирани само со помош на приватниот клуч на сопственикот.
Квалификуван сертификат	Квалификуван сертификат е сертификат кој го издава ИС, кој е акредитиран и надгледуван од страна на надзорно тело назначено од државата и кој ги исполнува барањата на Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги, и eIDAS.
Квалификуван електронски потпис	Напреден електронски потпис кој е креиран од средство за креирање квалификуван електронски потпис и кој се заснова на квалификуван сертификат за електронски потпис.
Квалификуван електронски печат	Напреден електронски печат кој е креиран од средство за креирање квалификуван електронски печат и кој се заснова на квалификуван сертификат за електронски печат.
Квалификуван електронски временски жиг	Податоци во електронска форма што поврзуваат други податоци во електронска форма со одредено време за утврдување доказ дека тие постоеле во тоа време, на начин на којшто е исклучена можноста за промена на податоците. Се базира на точен извор на време поврзан со UTC и се потпишува со користење напреден електронски потпис или напреден електронски печат на давателот на квалификувана доверлива услуга.
Средство за креирање квалификуван потпис/печат (QSCD)	Безбедно средство за креирање квалификуван електронски потпис / печат што ги исполнува барањата утврдени во делот II од eIDAS Регулативата. QSCD може да биде локално во форма на USB токен или смарт картичка или далечинско во форма на хардверски сигурносен модул.
Квалификувани доверливи услуги	Доверлива услуга, како што е дефинирана во eIDAS што ги задоволува применливите барања утврдени во оваа Регулатива.
Давател на квалификувани доверливи услуги	Давател на доверливи услуги кој обезбедува една или повеќе квалификувани доверливи услуги и има добиено квалификуван статус од страна на надзорното тело.
Регистрациона канцеларија (PK)	Субјект што врши проверка на идентитетот и валидација на претплатниците за издавање сертификати, иницира или ги пренесува барањата за поништување на сертификати и одобрува апликации за обновување сертификати со нов пар клучеви во име на ИС.
Засегната страна	Физичко или правно лице кое се потпира на информациите наведени во сертификатот.
Далечинска верификација на идентитет	Метод/процес со кој претплатникот е идентификуван преку видео конференција и е еквивалентен на верификацијата на идентитетот со физичко присуство.
Сертификат со краткотрајна важност	Квалификуван сертификат кој е валиден од 1 до 72 часа и може да се користи за една трансакција.

Субјект	Субјектот може да биде: а) физичко лице. б) физичко лице за кое е утврдено дека е поврзано со правно лице. в) правно лице (кое може да биде организација или единица или оддел за кои е утврдено дека се поврзани со одредена организација).
Претплатник	Физичко или правно лице кое се претплатува кај одреден давател на доверливи услуги и кој е законски обврзан за исполнување одредени претплатнички обврски.
Правила и услови за користење квалификувани доверливи услуги (Правила и услови)	Овој документ во кој се утврдени правилата и условите според кои физичкото или правното лице дејствува во својство на претплатник и/или субјект или во својство на засегната страна и според кои КИБС ги обезбедува соодветните доверливи услуги.
Издавач на временски жигови (TSA)	Давател на услуга на издавање на временски жиг кој издава токени за временски жиг.
Токен за временски жиг (TST)	Објект за податоци што поврзува податок со определено време, со што се утврдуваат докази дека податокот постоел пред тоа време.
Единица на временски жиг (TSU)	Множество од хардвер и софтвер кој се управува како единица и има еден активен клуч за потпишување токен за временски жиг во тој момент.
Доверлива листа	Листа која содржи информации за давателите на квалификувана доверлива услуга во ЕУ, како и информации за квалификуваните доверливи услуги обезбедени од нив.

КРАЈ НА ДОКУМЕНТОТ